

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/seria-bohaterowie-niepodleglej/o-niepodleglosc-i-granice-pols/93117,Kazimierz-Zenkteler-Warwas.html>
18.04.2024, 04:21

Kazimierz Zenkteler „Warwas”

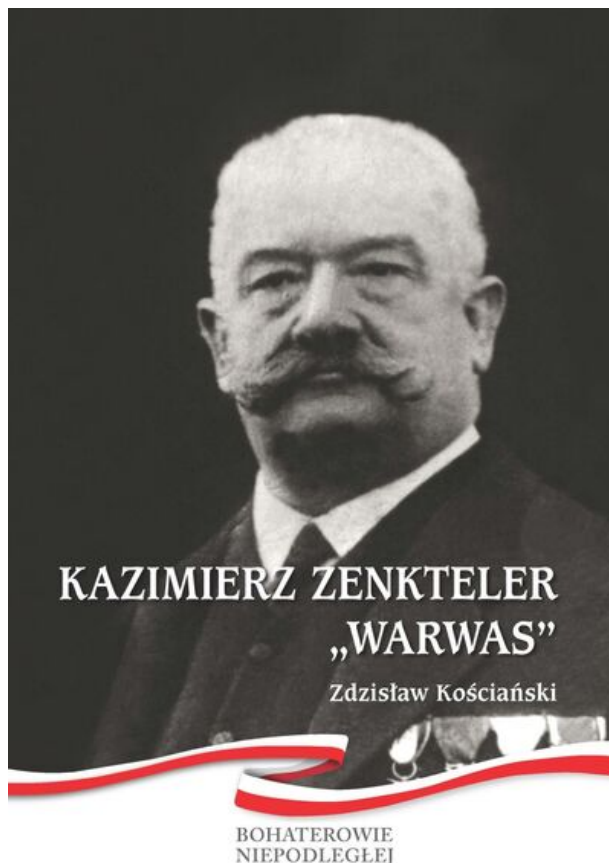
Zdzisław Kościański, *Kazimierz Zenkteler „Warwas”, Warszawa 2019, 36 s., ISBN: 978-83-8098-563-6*

Seria wydawnicza: Bohaterowie Niepodległej

Publikacja nie jest przeznaczona do sprzedaży

Ppłk Kazimierz Zenkteler urodził się 24 stycznia 1884 r. w Wojnowicach w powiecie nowotomyskim, w rodzinie kupca Edwarda i Joanny z Szyfterów. W publikacji przybliżone zostały jego losy w czasie I wojny światowej oraz jego akcja niepodległościowa w 1918 roku w zachodniej Wielkopolsce. Z osobą Zenktelera od 1 stycznia 1919 r. powiązały swoje działania grupy powstańcze w Buku, Grodzisku, Opalenicy, Rostarzewie, Rakoniewicach, Wielichowie, Przemęcie, Witkowie Polskim i Kamieńcu. Był on autorem akcji powstańczej oddziałów z Wielichowa, Kościana, Wilkowa Polskiego, Stęszewa, Wielkich Łęk, Kamieńca, Obry, Rakoniewic i Grodziska, które opanowały Wolsztyn. W ręce dowodzonych wtedy przez niego powstańców wpadła broń z dużą ilością amunicji oraz całkowite wyposażenie szpitala. Zenkteler organizował front zachodni powstania wielkopolskiego, objął Okręg Wojskowy, równocześnie pełnił obowiązki dowódcy 155 Pułku Piechoty (I Pułku Rezerwowego), został dowódcą grupy zachodniej frontu wielkopolskiego.

Z kolei w styczniu 1920 r. dowodzone przez niego oddziały uczestniczyły w rewindykacji

ziem zachodniej Wielkopolski. Podczas wojny polsko-bolszewickiej 1920 r. dowodził 7 Rezerwą Wielkopolską Brygadą Piechoty, a następnie 23 Dywizją Piechoty. W czasie powstań śląskich wspierał materiałami wojennymi POW Górnego Śląska. W czerwcu 1921 roku polskie czynniki rządowe wyznaczyły go tam dowódcą armii powstańczej. Zadaniem jego miało być utrzymanie w ryzach armii powstańczej do chwili, gdy zapadną decyzje o likwidacji powstania i podziale Górnego Śląska. Po likwidacji powstania przeszedł z powrotem do Wojska Polskiego.

Pod koniec 1921 roku przeniesiony został do rezerwy. Osiadł na roli w Mieściskach. Był członkiem honorowym wielu towarzystw, m.in. Towarzystwa Powstańców i Wojaków w Lwówku Wielkopolskim, wchodził w skład grupy byłych dowódców powstania, którzy powzięli decyzję o utworzeniu Centralnego Komitetu do Badań nad Historią Powstania Wielkopolskiego 1918-1919.

Ppłk Kazimierz Zenkteler był represjonowany przez Niemców. W grudniu 1939 roku został przez nich deportowany do Generalnego Gubernatorstwa – do Jędrzejowa. Zmarł 22 stycznia 1955 roku w całkowitym zapomnieniu.

PLIKI DO POBRANIA

[Kazimierz Zenkteler „Warwas” \(pdf, 12.98 MB\) 18.03.2020 09:00](#)